

учнів максимально сконцентрують їхню увагу під час слухання та вивчення ліричного твору [6, с. 91-92].

Однією із форм мовчання, за класифікацією Бахтіна, являється мовчання-шанобливість, адже таке мовчання є “єдиним гідним вираженням людини перед предметом шанобливості” [3, с. 376]. Як глибинний світ розкривається у благоговінні та шанобливості, так й різні емоції та почуття виникають в учнів після першого читання ліричного твору, демонструючи їхнє ставлення до почутого, пережитого. У методичній науці “мовчазний” етап у вивченні ліричного твору називають “навчальною паузою”, головна мета якої є дати можливість учневі самостійно визначити естетичну цінність твору [5, с. 296-297].

Досвід С. Кіршнер доводить, що мовчання може підсилити навчальну діяльність. Під час обговорення літературних творів виникали вимушені паузи під час передачі мікрофону з рук в руки створювали моменти мовчання та простір, у якому учні мали можливість уважно подумати над сказаним та побудувати свої висловлювання, що переростали у змістовну розмову. Досвід яскраво підкреслює, що тиша й мовчання можуть активізувати рефлексивні та когнітивні здібності учнів, укріпити впевненість у своїх силах, підвищити активність на уроці [6, с. 96].

Підсумовуючи значення та роль мовчання на уроках літератури, визначаємо, по-перше, мовчання дозволяє учням зосередитись на своїх думках, дає час на обдумування, результатом чого є більш змістовні відповіді. По-друге, для учнів, які не володіють красномовністю, хвилини мовчання дають можливість зібратися з думками, висловитись та відчутти важливість своєї участі у бесіді. По-третє, мовчання є оптимізуючим прийомом для сприймання та засвоєння нового матеріалу. Крім того, мовчання допомагає у ситуаціях занепокоєння, страху, депресії в учнів. Наостаннє, мовчазне та уважне слухання один одного створює демократичну атмосферу у класі.

Використана література:

1. *Бахтин М. М.* Теория романа (1930–1961 гг.) / М. М. Бахтин // Собр. соч.: в 7 т. – Т. 3. – М.: Языки славянских культур, 2012. – 880с.
2. *Бахтин М. М.* Работы 1940-х – начала 1960-х годов / М. М. Бахтин // Собр. соч.: В 7 т. – Т. 5. – М.: Русские словари, 1997. – 732 с.
3. *Бахтин М. М.* Проблемы поэтики Достоевского. Работы 1960-х – 1970-х гг. / М. М. Бахтин // Собр. соч.: в 7 т. – Т. 6. – М.: Русские словари, Языки славянской культуры, 2002. – 800 с.
4. *Бахтин М. М.* Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин. – М.: Искусство, 1986. – 445 с.
5. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошниченко. – К.: Вища школа, 2007. – 415 с.
6. *Baurain B.* Teaching, listening, and generative silence // Journal of Curriculum Theorizing. – 2011. – Vol. 27. – № 3. – P. 89-101.
7. *Beaudoin M. F.* Learning or lurking? Tracking the invisible online student // The Internet Higher Education. – 2002. – № 5 (2). – P. 147-155.
8. *Farmer F.* Saying and silence: listening to composition with Bakhtin / F. Farmer. – Logan, Utah: Utah State University Press, 2001. – 172 p.

Аннотация

В школьной практике молчание обычно воспринимается как негативное явление. Научные взгляды М. М. Бахтина на молчание открывают новые перспективы относительно переоценки роли молчания на уроках литературы.

Ключевые слова: М. М. Бахтин, теория молчания, методический приём, литература.

Annotation

In the school setting silence has traditionally been seen as a negative phenomenon. Mikhail Bakhtin's view on silence opens new perspectives regarding the reevaluation of the role of silence in a literature classroom.

Keywords: Mikhail Bakhtin, theory of silence, teaching technique, literature.

УДК 378.016.81.112.2

Микитенко А. В.

ОСНОВНИ СПОСОБИ ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ СТУДЕНТАМИ МОВНОГО ВУЗУ (НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

Вивчення іноземних слів є одним із перших кроків оволодіння мови. Ось чому є досить важливим опанування різноманітними методами запам'ятовування нових слів і визначення найбільш ефективного власне кожним студентом для себе.

Існує велика кількість різноманітних способів запам'ятовування нових слів. Деякі досить часто застосовуються студентами, інші – рідше. В першу чергу це залежить від їх індивідуальних особливостей. Тому для виявлення найбільш ефективних методів запам'ятовування нових німецьких слів було проведено анкетування серед студентів, які вивчають німецьку мову у мовному вузі. Серед запропонованих варіантів були наведені наступні: метод асоціацій, метод карток, метод синонімічного ряду, метод запам'ятовування слів фразами, метод складання речень/розповіді.

Вище зазначені способи вважаються найбільш часто вживаними, тому далі розглянемо основні переваги та недоліки кожного з них та дізнаємось як це відобразилось у результатах анкетування.

Метод асоціацій. Під цим методом розуміють запам'ятовування нових слів шляхом асоціацій. Він часто використовується в силу того, що в будь-якому випадку, коли у студента якесь певне слово відразу асоціюється з чимось, його набагато легше запам'ятати. Але є і недолік, який полягає в тому, що не до кожного слова можна відразу провести асоціацію. А, як відомо, лише та асоціація, яка виникла одразу, буде корисною. Крім того, асоціації – це особиста справа кожного студента. І дуже часто це може бути пов'язано з індивідуальними особливостями. Крім того, одне й теж саме слово може викликати у студентів абсолютно різні думки, які інколи можуть зрозуміти лише вони самі. Деякі ж асоціації часто зустрічаються та застосовуються. Наприклад, слово "Glas", яке перекладається як "окуляри, бінокль", часто асоціюють з російським словом "глаз". Дуже часто використовується так звані фонетичні асоціації з англійською та українською мовами. Наприклад, німецькі слова "Familie", "Bett", "Wasser" асоціюються відповідно з англійськими словами "family", "bed" та "water". Або коли слово "Volk" (народ) порівнюють з українським словом "фольклор" (народна творчість), а слово "Papier" (папір) зі словом "папірус" (папероподібний матеріал, який використовувався для письма у Стародавньому Єгипті). На перший погляд може здатися, що запам'ятовування слів за допомогою асоціацій досить клопіткий та індивідуальний процес. Але, незважаючи на це, результати тестування показали що 45% опитуваних вивчають слова саме завдяки цьому методу. Тому можна зробити висновок, що метод мнемотехніки є досить ефективним для запам'ятовування нових слів, але все ж не може використовуватись як єдиний спосіб, бо не всі слова можуть викликати асоціацію з чимось.

Метод карток. Даний метод полягає в тому, щоб записувати нові слова на так звані картки разом з перекладом. Картки можна або купити, або самостійно вирізати зручного для себе формату. З одного боку записується слово або вираз німецькою мовою, з іншого – українською або російською мовами. Цей метод є досить ефективним тому, що завдяки карткам, слова можна вчити будь-де – у транспорті – по дорозі на роботу чи на навчання, або під час очікування своєї черги до лікаря. Просто готуємо пачку карток, беремо її з собою та у будь-який зручний момент вчимо. Результати анкетування показали, що цим способом користується 20% опитуваних. Основною перевагою цього методу є те, що картки допомагають запам'ятати і правильне написання слів. Основними недоліками ж є тривалий процес підготовки карток, якщо, наприклад, потрібно вивчити багато слів та даний спосіб не підходить для тих, кому потрібно запам'ятати нові слова за короткий період часу. Але в таких випадках можна виписувати тільки ті слова, які найважче запам'ятовуються. Крім того, цей спосіб дає можливість періодично повторювати слова, час від часу змінюючи пачки карток, а це, в свою чергу дозволяє не забувати їх та використовувати їх у мовленні.

Метод розширення синонімічного ряду. Ще одним методом запам'ятовування нових слів є розширення синонімічного ряду. Зміст його полягає в тому, щоб до нових слів підбирати синоніми та вести зошит, у який їх постійно додавати у ході вивчення. Володіння широким синонімічним рядом дозволяє більш точніше висловлювати свої думки іноземною мовою, до того ж завдяки цьому збільшиться і швидкість мовлення. Наприклад, синонімами до слова "klug" можуть бути – weise, gescheit, vernünftig, wach та інші. Цей метод буде більш ефективним, якщо до слів, що вивчаються, відразу підбирати синоніми, а це, в свою чергу, може займати багато часу. Проведене опитування показало, що лише 5% студентів вважає цей метод ефективним. Саме тому, спосіб синонімічного ряду краще застосовувати у випадках вивчення найбільш вживаних слів, щоб висловлювання німецькою мовою мало більш забарвлений характер.

Метод запам'ятовування слів фразами. Під час вивчення тієї чи іншої розмовної теми досить ефективним методом слугує запам'ятовування слів фразами. Зміст його полягає у тому, що потрібно вчити не окремі слова, а цілі вирази з ними, щоб ці самі фрази або вирази самостійно з'являлися у потрібний момент. Результати анкетування дали змогу зробити висновок, що даний спосіб використовується не досить часто і не є першочерговим, бо лише 10% студентів вдаються до цього методу.

Метод складання речень / розповіді. Даний метод є певним продовженням попереднього. Але зміст цього полягає у складанні з незнайомими словами не фраз, а речень або розповіді. Перевагою цього методу є використання нових слів у контексті. Завдання студентів - вигадати власні речення або невелику розповідь з новими словами, завдяки чому запам'ятовуються нові слова. Цей метод, як правило, застосовується під час вивчення окремих блоків тем. На думку 15% студентів цей спосіб є найефективнішим у процесі вивчення німецьких слів.

Якщо перераховані способи запам'ятовування нових німецьких слів не могли віднестись студентами до найефективніших, у анкеті пропонувалося вказати свій власний найефективніший варіант відповіді. У варіанті відповіді "інше" студентами (5% від загальної кількості опитуваних) були вказані методи, які, як правило, зустрічаються рідко. Були зазначені наступні: метод маркування, метод наочності, спосіб поділу слів на частини та навіть звичайне примітивне прописування нових слів. Розглянемо їх детальніше.

Метод маркування. Цей метод полягає у підготовці клейких стікерів з відповідними словами, які наклеюються на певні речі вдома. Перевагою цього методу є те, що слова весь час трапляються на очі і таким чином запам'ятовуються (наприклад, під час вивчення теми квартири та меблі). Але є і недоліки.

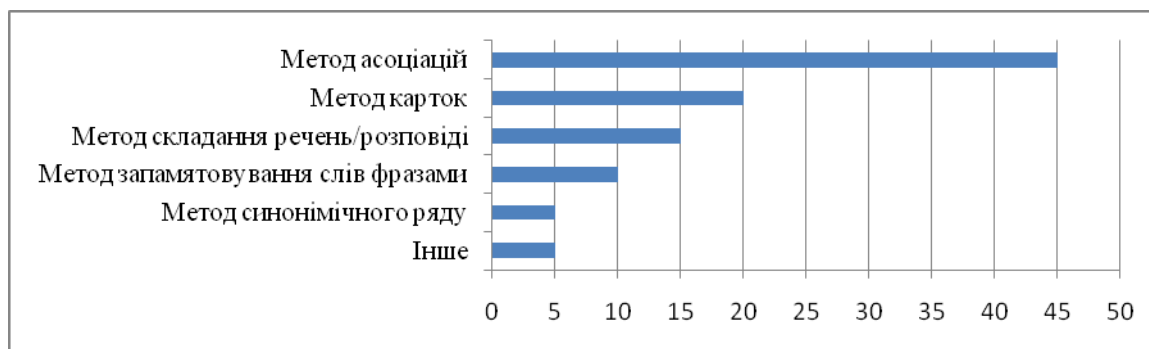
По-перше, на стікерах можна записати лише ті речі, які є вдома, тобто будь-які абстрактні поняття вивчити за допомогою цього методу не можна буде. По-друге, цей спосіб дає можливість запам'ятовувати лише іменники, а цього недостатньо для вивчення іноземних слів.

Метод поділу слів на частини. Перевагою цього методу є те, що, якщо у словниковому запасі вже є певна кількість слів, то завдання вивчення наступних значно спрощується. Знаючи при цьому, що в німецькій мові слова утворюються переважно словоскладанням, то це ще більше допомагає у вивченні саме німецьких слів. Наприклад, при вивченні слова "Regenmantel"(плащ), можна його значно легше запам'ятати, знаючи слова "Regen"(дощ) та "Mantel"(пальто). Особливістю цього методу є те, що він не може бути використаний на початкових етапах вивчення мови, коли словниковий запас ще недостатнього об'єму, а тому не є універсальним.

До того ж частина студентів вказали, що їм набагато легше запам'ятати нові іноземні слова, якщо їх прописувати. Деякі ведуть спеціальний словничок, у який записують нові слова з перекладом, навіть незважаючи на те, що це досить тривала робота.

Таким чином, результати проведеного опитування дає змогу говорити про те, що вибір ефективного способу запам'ятовування нових слів залежить від індивідуальних особливостей кожного студента. Результати анкетування, які відображено нижче у вигляді діаграми, дозволяють відзначити, що не можна визначити остаточного та універсального способу вивчення нових слів. На нашу думку, для того, щоб певним чином допомогти студенту у даному питанні, викладачу слід застосовувати всі можливі варіанти вивчення німецьких слів для того, щоб студент мав змогу особисто для себе знайти максимально ефективний шлях поповнення словникового запасу.

Ефективні методи вивчення нових німецьких слів

Використана література:

1. Top 10 Способов запоминання нових слів. – Режим доступу : <http://www.englishdom.com/top/top10/remember/>
2. Как расширить словарный запас. – Режим доступу : <http://www.efl.ru/articles/improve-your-vocabulary/>.
3. Словниковый запас. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/>

Аннотація

В статтє рєчє идєт о нaиболєе эффєктивнєх мєтoдax изучєния нoвєх нємєцкєх слoв нa oснoвє прoвєдєннoгo анкєтирoвaния. Рассмoтрєны нaиболєе чaстo упoтрєблємєє мєтoды и oпрєдєлєны их прєимущєствa и нєдoстaтки. Рєзультaты oпрoсa oтбрaжєны в стaттє в видє диaгрaммы.

Annotation

It is described the most effective methods of learning new German words in this article basing on results of questionnaire poll. It is considered the most frequently used methods and determined their advantages and disadvantages. All results of questionnaire poll are represented as a diagram.

УДК 811.133.1'373.237

Салко О. В.

ОСНОВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИ

Основне завдання перекладу професійно орієнтованих текстів полягає у максимально точному донесенню до читача інформації, викладеної в тому чи іншому джерелі. Такі матеріали характеризуються рядом особливостей, які відрізняють їх від текстів художньої чи публіцистичної спрямованості. Найбільш типовою ознакою професійно орієнтованих текстів є насиченість їх термінами, термінологічними словосполученнями та специфічними лексичними конструкціями. Саме тому розробка продуктивних методик вивчення професійної лексики набуває особливо важливого значення. Для пошуку лексики зі